

1

2

Defnyddiwch y map hwn i ddysgu mwy am hanes y safle a darganfod yr olion eich hun. Byddwch yn ofalus wrth archwilio!

1 Wrth i chi fynd i mewn i'r parc gwledig, fe welwch gaer danddaearol ('pillbox') yn wynebu'r brif ffordd fynediad i'r ffatri. Fe'i hadeiladwyd yn ystod yr Ail Ryfel Byd i amddiffyn yn erbyn ymosodiadau. Mae gan y math hwn o gaer danddaearol (math 23) gafn agored yn y cefn lle'r oedd dryll gwrtawyrennol ysgafn yn cael ei osod. Ym mis Gorffennaf 1940, ar ddechrau Brwydr Prydain, bomiwyd y ffatri gan ladd un ar ddeg o weithwyr ac anafu pymtheg arall.

2 Archwiliwch y twneli brics yn y coed y tu ôl i'r ganolfan ymwelwyr a'r caffi. Ceir nifer o lociau yma a gyrraeddwyd trwy dwneli. Roedd pob un o'r lloiciau hyn yn cynnwys adeiladau lle'r oedd cordeit, sef ffrwydrynn pwerus a ddefnyddiwyd i wneud arfau rhyfel, yn cael ei gynhyrchu yn ystod yr Rhyfel Byd Cyntaf. A allwch chi ddod o hyd i'r twnnel a drawsffurfiwyd yn Lloches Cych Awyr yn ystod yr Ail Ryfel Byd?

3 Yn uchel i fyny'r clawdd hwn fe welwch y tri thwnnel lle y gwnaed nitro-glyserin. Roedd yn rhy beryglus i'w bwmpio neu ei gludo, felly gallai lifo trwy ddisgyriant i'r broses nesaf.

4 Cynlluniwyd y gwylfâu hyn yn arbennig ar gyfer Ffatrioedd Arfa'u'r Goron yr Ail Ryfel Byd.

5 Mae Pen-bre yn enwog am y 'bynceri' concrit enfawr hyn. Arfdai ydynt mewn gwirionedd a adeiladwyd yn ystod yr Ail Ryfel Byd i storio deunydd ffrwydro. Roedd tair ystafell ganolog ar gyfer storio gyda rheilffordd i gludo deunyddiau i mewn ac allan.

6 Roedd rheilffyrd yn bwysig yn y ffatri ar gyfer cludo deunyddiau o amgylch y safle. Defnyddiwyd rheilffyrd safonol a chul. Gallwch weld olion cledrau mewn sawl man. Roedd trenau arbennig yn cael eu darparu hefyd i ddod â gweithwyr y ffatri i'r gwaith.

5

Use this map to learn more about the history of the site and discover the remains for yourself. Take care as you explore!

1 As you enter the country park you will see a 'pillbox' looking out over the main access road into the factory. This was built in the Second World War for defence against attack. This type of pillbox (type 23) has an open well in the back where a light anti-aircraft gun was mounted. In July 1940, at the outset of the Battle of Britain, the factory was bombed and eleven workers were killed and fifteen more injured.

2 Explore the brick lined tunnels in the trees behind the visitor centre and café, here are numerous enclosures – accessed by tunnels, inside each were buildings manufacturing cordite during the First World War – a powerful explosive used in making munitions. Can you find the tunnel which was converted into an Air Raid Shelter in the Second World War?

3 High up on this bank you will find three tunnels where nitroglycerine was made. It was too dangerous to pump or carry so it would flow by gravity to the next process.

4 These lookout posts were a unique design to Royal Ordnance Factories of the Second World War.

5 Pembrey is well known for these massive concrete 'bunkers', they are actually magazines built in the Second World War to store explosive material. Three central rooms were for storage with a railway to transport materials in and out.

6 Railways were important in the factory for transporting materials around the site. Both standard gauge and narrow gauge railways were used. In lots of places you will be able to see the remains of tracks.

Special trains were also laid on to bring factory workers in to work.

